

ΣτΕ 4530/2009

[Προϋποθέσεις για την έκδοση Πιστοποιητικού του Δασάρχη σχετικά με τη μη καταστροφή από πυρκαγιά ακινήτου εκτός σχεδίου μετά την 11.6.1975]

Πρόεδρος: Κ. Μενουδάκος

Εισηγητής: Όλγα Παπαδοπούλου

Δικηγόροι: Σ. Βλαχόπουλος, Π. Αθανασούλης

Επιβάλλεται για τα ιδιωτικά δάση και τις ιδιωτικές δασικές εκτάσεις που έχουν καταστραφεί από πυρκαγιά απαγόρευση μεταβιβάσεως με δικαιοπραξία εν ζωή, η οποία συνεπάγεται κατάτμησή τους, καθώς και μεταβιβάσεως, με τον ίδιο τρόπο, ιδανικών μεριδίων. Περαιτέρω δε, ανατίθεται στην οικεία δασική αρχή η διοικητικού χαρακτήρα αρμοδιότητα, να βεβαιώνει τη συνδρομή ή μη του παραπάνω κωλύματος μεταβιβάσεως με σχετικό πιστοποιητικό, το οποίο πρέπει να είναι πρόσφατο σε σχέση με την επιχειρούμενη δικαιοπραξία και να προσαρτάται στην πράξη μεταβιβάσεως επί ποινή ακυρότητας της δικαιοπραξίας και το οποίο, συνεπώς, αποτελεί το μόνο νόμιμο μέσο για την απόδειξη της μη συνδρομής του κωλύματος η αρμόδια δασική αρχή, οφείλει να προβεί σε αιτιολογημένη παρεμπόμπουσα έρευνα και κρίση και για τον χαρακτήρα του ακινήτου ως ιδιωτικού δάσους ή ιδιωτικής δασικής εκτάσεως, με βάση τα στοιχεία που διαθέτει ή τα στοιχεία που τίθενται υπόψη της από τον ενδιαφερόμενο ιδιώτη, χωρίς να απαιτείται για τη χορήγηση του πιστοποιητικού η έκδοση πράξεως χαρακτηρισμού, ούτε η οριστική επίλυση του ιδιοκτησιακού ζητήματος από τα πολιτικά δικαστήρια, με αμετάκλητη ή τελεσίδικη απόφαση.

Η πράξη του Δασάρχη με την οποία εκδηλώθηκε, με νέα εν μέρει αιτιολογία, η άρνηση της αρμόδιας διοικητικής αρχής να χορηγήσει στην αιτούσα το αιτηθέν πιστοποιητικό, κατ' απόρριψη της ως άνω από 28.11.2005 αιτήσεώς της κατά της αρχικής 5717/13.7.2005 πράξεως του ιδίου Δασάρχη, συνιστά εκτελεστή διοικητική πράξη. Η πράξη δε αυτή, η οποία θεωρείται ως συμπροσβαλλόμενη με την κρινόμενη αίτηση και ως η μόνη παραδεκτώς προσβαλλόμενη, υπόκειται στον ακυρωτικό έλεγχο του Συμβουλίου της Επικρατείας (βλ. ΣΕ 2317/2004). Περαιτέρω, η κρινόμενη αίτηση ασκείται με έννομο συμφέρον και παραδεκτώς, κατά τα λοιπά.

Εφόσον από τα στοιχεία που είχε στη διάθεση του το Δασαρχείο Πεντέλης δεν προέκυπτε ότι η επίδικη έκταση είναι ιδιωτική, η δε αιτούσα δεν προσκόμισε κανένα στοιχείο προς απόδειξη του ισχυρισμού της ότι η έκταση αυτή ανήκει στην ιδιοκτησία της, νομίμως απορρίφθηκε με την παραδεκτώς προσβαλλόμενη πράξη του Δασάρχη Πεντέλης η προαναφερθείσα αίτηση της.

Βασικές σκέψεις

2. Επειδή με την αίτηση αυτή ζητείται η ακύρωση (α) της 5717/13.7.2005 πράξεως του Δασάρχη Πεντέλης, με την οποία ο εν λόγω Δασάρχης αφενός εγνώρισε στην αιτούσα ότι, προκειμένου να της χορηγηθεί πιστοποιητικό, σύμφωνα με το άρθρο 35 του ν. 998/1979, περί του ότι ακίνητο εκτάσεως 4.144 τμ, ευρισκόμενο εκτός σχεδίου πόλεως στη θέση Φυλακείο της περιοχής Εκάλης Αττικής και φερόμενο ως ανήκον σ' αυτήν κατά κυριότητα, δεν έχει καταστραφεί από πυρκαγιά μετά τις 11.6.1975, απαιτείται «1) να έχει κριθεί οριστικά και τελεσίδικα η συγκεκριμένη έκταση ως δάσος ή δασική και 2) να είναι λυμένο το ιδιοκτησιακό καθεστώς της έναντι του Δημοσίου», και αφετέρου αρνήθηκε τη χορήγηση του πιστοποιητικού, με την αιτιολογία ότι δεν συντρέχουν για το ως άνω ακίνητο οι προαναφερθείσες δύο προϋποθέσεις (β) της σιωπηρής απορρίψεως της από 28.11.2005 «αιτήσεως ιεραρχικής προσφυγής» της αιτούσας προς τη Διεύθυνση Δασών Ανατολικής Αττικής κατά του προαναφερθέντος 5717/13.7.2005 εγγράφου του Δασάρχη Πεντέλης και (γ) κάθε συναφούς πράξεως ή παραλείψεως της Διοικήσεως, ιδίως δε του 4366/16.12.2005 εγγράφου της Διευθύνσεως Δασών Ανατολικής

Αττικής προς το Δασαρχείο Πεντέλης, με το οποίο παρέχονται απαντήσεις επί ερωτήματος για τον περαιτέρω χειρισμό της επίδικης υποθέσεως.

3. Επειδή, η υπόθεση παραπέμφθηκε προς εκδίκαση στην επταμελή σύνθεση, με την υπ' αριθμ. 2872/2007 απόφαση του Τμήματος, ενόψει της σπουδαιότητας ανακλύσαντος ζητήματος, αναφερομένου στην ερμηνεία των διατάξεων του άρθρου 35 παρ. 2 του ν. 998/1979.

4. Επειδή, το άρθρο 35 του ν. 998/1979 (Α' 289) ορίζει ότι: «1. Ιδιωτικά δάση και δασικά εκτάσεις ή μέρη τούτων καταστραφέντα από 11 Ιουνίου 1975, ή καταστρεφόμενα εφεξής, εκ πυρκαϊάς δεν δύνανται να μεταβιβασθούν εν κατατήμσει, ουδέ κατ' ιδανικά μερίδια, δια δικαιοπραξίας εν ζωή επί τριάκοντα έτη από της τριαύτης καταστροφής των. 2. Εις τας δικαιοπραξίας εν ζωή περί μεταβιβάσεως ιδιωτικού δάσους ή δασικής εκτάσεως ολοκλήρου, μέρους τούτων ή ιδανικού μεριδίου προσαρτάται πιστοποιητικόν της αρμοδίας δασικής αρχής ότι το μεταβιβαζόμενον δεν κατεστράφη εκ πυρκαϊάς μετά την 11ην Ιουνίου 1975 και εις πάσαν εφεξής περίπτωσιν κατά την τελευταίαν τριακονταετίαν από της 11ης Ιουλίου 1975, άλλως η δικαιοπραξία τυγχάνει άκυρος».

5. Επειδή, με τις διατάξεις του προαναφερόμενου άρθρου 35 του ν. 998/1979 επιβάλλεται για τα ιδιωτικά δάση και τις ιδιωτικές δασικές εκτάσεις που έχουν καταστραφεί από πυρκαγιά απαγόρευση μεταβιβάσεως με δικαιοπραξία εν ζωή, η οποία συνεπάγεται κατάτημήσή τους, καθώς και μεταβιβάσεως, με τον ίδιο τρόπο, ιδανικών μεριδίων. Περαιτέρω δε, ανατίθεται στην οικεία δασική αρχή η διοικητικού χαρακτήρα αρμοδιότητα, να βεβαιώνει τη συνδρομή ή μη του παραπάνω κωλύματος μεταβιβάσεως με σχετικό πιστοποιητικό, το οποίο πρέπει να είναι πρόσφατο σε σχέση με την επιχειρούμενη δικαιοπραξία και να προσαρτάται στην πράξη μεταβιβάσεως επί ποινή ακυρότητας της δικαιοπραξίας και το οποίο, συνεπώς, αποτελεί το μόνο νόμιμο μέσο για την απόδειξη της μη συνδρομής του κωλύματος. Εξ άλλου, η αρμόδια δασική αρχή, προκειμένου να ασκήσει την αρμοδιότητα της κατά τις ανωτέρω διατάξεις με την έκδοση του προαναφερθέντος πιστοποιητικού, οφείλει να προβεί σε αιτιολογημένη παρεμπόδιση έρευνα και κρίση και για τον χαρακτήρα του ακινήτου ως ιδιωτικού δάσους ή ιδιωτικής δασικής εκτάσεως, με βάση τα στοιχεία που διαθέτει ή τα στοιχεία που τίθενται υπόψη της από τον ενδιαφερόμενο ιδιώτη, χωρίς να απαιτείται για τη χορήγηση του πιστοποιητικού η έκδοση πράξεως χαρακτηρισμού, κατά τη διαδικασία του άρθρου 14 του ν. 998/1979, ούτε η οριστική επίλυση του ιδιοκτησιακού ζητήματος από τα πολιτικά δικαστήρια, με αμετάκλητη ή τελεσίδικη απόφαση. Και τούτο διότι το άρθρο 35 του ν. 998/1979 απαγορεύει την εν κατατήμσει ή κατ'ιδανικά μερίδια μεταβίβαση ιδιωτικών δασών και δασικών εκτάσεων που καταστράφηκαν από πυρκαγιά και, συνεπώς, η χορήγηση του πιστοποιητικού προϋποθέτει τη διαπίστωση της συνδρομής και των σχετιζομένων με την ως άνω απαγόρευση προϋποθέσεων του νόμου που συναρτώνται με το ιδιοκτησιακό καθεστώς του ακινήτου. Η κρίση δε της δασικής αρχής για τον χαρακτήρα της εκτάσεως ως ιδιωτικού δάσους ή ιδιωτικής δασικής εκτάσεως, όπως και η κρίση της για την καταστροφή της ή μη από πυρκαγιά, ελέγχεται ακυρωτικώς, ως προς τη νομιμότητα και επάρκεια της αιτιολογίας της. Κατά τη γνώμη, όμως, του Προέδρου του Τμήματος και της Παρέδρου Ρ. Γιαννουλάτου, κατά την έννοια των διατάξεων αυτών, αποκλειστικό περιεχόμενο του παραπάνω πιστοποιητικού αποτελεί η βεβαίωση εάν συντρέχει ή όχι το πραγματικό γεγονός που συνιστά το προαναφερόμενο κώλυμα, η δε χορήγηση του δεν ενέχει, με οποιονδήποτε τρόπο, αναγνώριση εμπράγματων δικαιωμάτων για την έκταση, την οποία αφορά. Κατά συνέπεια, για την έκδοση του πιστοποιητικού δεν εξετάζονται ιδιοκτησιακά δικαιώματα, η δε αρμόδια δασική αρχή δεν παρεμποδίζεται να προβεί στις προβλεπόμενες από το νόμο ενέργειες προκειμένου να προστατεύσει τυχόν εμπράγματα δικαιώματα του Δημοσίου, η αναγνώριση των οποίων, σε περίπτωση αμφισβητήσεως, ανήκει τελικώς στα πολιτικά δικαστήρια (βλ. ΣΕ 2317/2004).

6. Επειδή, εν προκειμένω, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα εξής: Η αιτούσα Ε. Π., με αίτηση που κατατέθηκε στο Δασαρχείο Πεντέλης στις 16.6.2005, ζήτησε να της χορηγηθεί το προβλεπόμενο στο προαναφερθέν άρθρο 35 του ν. 998/1979 πιστοποιητικό, για ακίνητο

εμβαδού 4.144 τμ, το οποίο χαρακτηρίζεται στην ως άνω αίτηση ως «δασοτεμάχιο [ευρισκόμενο] εκτός σχεδίου πόλεως και εντός ζώνης εγκεκριμένου σχεδίου πόλεως του οικισμού Εκάλης Αττικής». Σύμφωνα με την ίδια αίτηση, το επίδικο δασοτεμάχιο ανήκει στην ιδιοκτησία της αιτούσας, ευρίσκεται στη θέση «Φυλακείο», στη συμβολή των οδών Γ. και Ο. και αποτυπώνεται στο σχετικό τοπογραφικό διάγραμμα του τοπογράφου μηχανικού Ι. Μ., το οποίο επισυνάπτεται στην αίτηση αυτή. Επί της ως άνω αιτήσεως εκδόθηκε η προσβαλλόμενη με την κρινόμενη αίτηση 5717/13.7.2005 πράξη του Δασάρχη Πεντέλης, με το ακόλουθο περιεχόμενο: «Σε απάντηση της ... αίτησης σας ... σας γνωρίζουμε ότι η έκδοση σχετικής βεβαίωσης προϋποθέτει: 1) να έχει κριθεί οριστικά και τελεσίδικα η συγκεκριμένη έκταση ως δάσος ή δασική και 2) να είναι λυμένο το ιδιοκτησιακό καθεστώς της έναντι του Δημοσίου. Επειδή από το Αρχείο της Υπηρεσίας μας δεν προκύπτει να ισχύουν οι παραπάνω δύο προϋποθέσεις, δεν είναι δυνατή η χορήγηση της αιτούμενης βεβαίωσης». Ακολούθως, με την από 21.11.2005 αίτησή της η αιτούσα ζήτησε από τον Εισαγγελέα Πρωτοδικών Αθηνών να δώσει εντολή στον Δασάρχη Πεντέλης για την άμεση χορήγηση του προαναφερθέντος πιστοποιητικού και στις 28.11.2005 κατέθεσε και στη Διεύθυνση Δασών Ανατολικής Αττικής αίτηση με το αυτό περιεχόμενο. Προκειμένου να επιληφθεί εκ νέου του ανωτέρω αιτήματος κατόπιν σχετικής εισαγγελικής παραγγελίας, ο ανωτέρω Δασάρχης απηύθυνε ερώτημα στη Διεύθυνση Δασών Ανατολικής Αττικής, για τον περαιτέρω χειρισμό της υποθέσεως με το 10793/6.12.2005 έγγραφό του. Η Υπηρεσία δε αυτή, με το 4366/16.12.2005 έγγραφό της, απάντησε ότι το άρθρο 35 θέτει ως προϋπόθεση, για την έκδοση σχετικού πιστοποιητικού, την αναγνώριση του δάσους ή της δασικής εκτάσεως ως ιδιωτικών «με έναν από τους νόμιμους τρόπους» και ότι, σύμφωνα με την 160561/1000/23.2.1979 κοινή υπουργική απόφαση, «εκτάσεις που υπάγονται στη δασική νομοθεσία και δεν περιλαμβάνονται στο δεδικασμένο της υπ' αριθμ. 1230/1991 απόφασης του Αρείου Πάγου καθώς και των άλλων δικαστικών αποφάσεων με τις οποίες έχουν αναγνωρισθεί τρίτοι σε αντιδικία με το Δημόσιο κύριοι των διεκδικηθεισών εκτάσεων» θεωρούνται δημόσιες. Στη συνέχεια ο Δασάρχης Πεντέλης με την 10793/ΠΕ/16.2.2006 πράξη του αρνήθηκε και πάλι να χορηγήσει στην αιτούσα το πιστοποιητικό του άρθρου 35 του ν. 998/1979, κατ' επίκληση του περιεχομένου του ανωτέρω 4366/16.12.2005 εγγράφου της Διευθύνσεως Δασών.

7. Επειδή, ενόψει του περιεχομένου του προβλεπόμενου στις διατάξεις του άρθρου 35 του ν. 998/1979 πιστοποιητικού και του χαρακτήρα της σχετικής αρμοδιότητας της δασικής αρχής, η προαναφερθείσα 10793/ΠΕ/16.2.2006 πράξη του Δασάρχη Πεντέλης, με την οποία εκδηλώθηκε, με νέα εν μέρει αιτιολογία, η άρνηση της αρμόδιας διοικητικής αρχής να χορηγήσει στην αιτούσα το αιτηθέν πιστοποιητικό, κατ' απόρριψη της ως άνω από 28.11.2005 αιτήσεώς της κατά της αρχικής 5717/13.7.2005 πράξεως του ίδιου Δασάρχη, συνιστά εκτελεστή διοικητική πράξη. Η πράξη δε αυτή, η οποία θεωρείται ως συμπροσβαλλόμενη με την κρινόμενη αίτηση και ως η μόνη παραδεκτώς προσβαλλόμενη, υπόκειται στον ακυρωτικό έλεγχο του Συμβουλίου της Επικρατείας (βλ. ΣΕ 2317/2004). Περαιτέρω, η κρινόμενη αίτηση ασκείται με έννομο συμφέρον και παραδεκτώς, κατά τα λοιπά.

8. Επειδή, όπως έγινε δεκτό ανωτέρω, η αρμόδια δασική αρχή, προκειμένου να ασκήσει την αρμοδιότητά της, κατά τις ανωτέρω διατάξεις του άρθρου 35 του ν. 998/1979, με την έκδοση του οικείου πιστοποιητικού, εφόσον δεν έχει επιλυθεί οριστικώς από τα πολιτικά δικαστήρια το ιδιοκτησιακό καθεστώς του ακινήτου, το οποίο αφορά το αιτούμενο πιστοποιητικό οφείλει να προβεί σε αιτιολογημένη παρεμπόδιουσα έρευνα και κρίση για τον χαρακτήρα του ακινήτου ως ιδιωτικού δάσους ή ιδιωτικής δασικής εκτάσεως, με βάση τα στοιχεία που διαθέτει ή τα στοιχεία που τίθενται υπόψη της από τον ενδιαφερόμενο ιδιώτη. Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου που εκτίθενται στη σκέψη 6, η αιτούσα, με την υποβληθείσα στο Δασαρχείο Πεντέλης στις 16.6.2005 αίτησή της, ισχυρίστηκε ότι είναι ιδιοκτήτρια δασοτεμαχίου εμβαδού 4.144 τ.μ. σε συγκεκριμένη θέση, επισυνάπτοντας στην αίτηση αυτή μόνο τοπογραφικό διάγραμμα, στο οποίο αποτυπώνονται δύο όμορες εκτάσεις, ειδικότερα δε (α) έκταση με τα στοιχεία Ε, Κ, Ι, Θ, Η, Δ, εμβαδού 4.144,19 τ.μ., φερόμενη ως «ιδιοκτησία Σ. Ι. Π.», και (β)

έκταση με τα στοιχεία Α, Β, Γ, Δ, Ε; Ζ, Α, συνολικού εμβαδού 7.044,10 τμ, η οποία, κατά το διάγραμμα αυτό, είναι «ιδιοκτησίας Α. Θ. Η.» και «εμπίπτει στη μείζονα περιοχή για την οποία εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 160561/1000/23.2.1979 κοινή υπουργική απόφαση». Εξ άλλου, η αιτούσα, τελούσα υπό την αντίληψη ότι η αρμόδια δασική αρχή δεν ερευνά το ιδιοκτησιακό καθεστώς της εκτάσεως για την χορήγηση πιστοποιητικού δυνάμει του άρθρου 35 του ν. 998/1979 (βλ. σχετικά τις προαναφερθείσες αιτήσεις της στον Εισαγγελέα Πρωτοδικών Αθηνών και στη Διεύθυνση Δασών Ανατολικής Αττικής), ούτε μεταγενεστέρως προσεκόμισε στη Διοίκηση στοιχεία προς απόδειξη του ισχυρισμού της ότι είναι ιδιοκτήτρια της επίδικης εκτάσεως. Υπό τα δεδομένα, όμως, αυτά, εφόσον δηλαδή από τα στοιχεία που είχε στη διάθεση του το Δασαρχείο Πεντέλης δεν προέκυπτε ότι η επίδικη έκταση είναι ιδιωτική, η δε αιτούσα δεν προσκόμισε κανένα στοιχείο προς απόδειξη του ισχυρισμού της ότι η έκταση αυτή ανήκει στην ιδιοκτησία της, νομίμως απορρίφθηκε με την παραδεκτώς προσβαλλόμενη πράξη του Δασάρχη Πεντέλης η προαναφερθείσα αίτηση της, έστω και με διαφορετική εν μέρει αιτιολογία, ο δε περί του αντιθέτου προβαλλόμενος λόγος ακυρώσεως είναι απορριπτέος, ως αβάσιμος.

9. Επειδή, συνεπώς, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί.